

องค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยรามคำแหง*

LIFELONG LEARNING FACTORS OF THE UNDERGRADUATE AT
RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

จุฑารัตน์ จันทร์ประคอง

Chutharat Chanprakhong

กิตติ ชุณหาศรีวงศ์

Kitti Chunhasriwong

อรไท ชั่วเจริญ

Orathai Chuacharoen

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail: chutharat1401@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 3) เพื่อประเมินองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง 400 คน โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนที่ 2 ศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้สถิติ Factor Analysis และส่วนที่ 3 ประเมินองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้ประเมิน อาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง 7 ท่าน เป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีตำแหน่งวิชาการ มาจากการเลือกตามคณะในระบพระราชกฤษฎีกาเดิม โดยคุณสมบัติของคณะ 1) นิติศาสตร์ 2) บริหารธุรกิจ 3) มนุษยศาสตร์ 4) ศึกษาศาสตร์ 5) วิทยาศาสตร์ 6) รัฐศาสตร์ และ 7) เศรษฐศาสตร์ ใช้แบบประเมิน หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้แก่ การเรียนรู้เพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อชีวิต การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้ 2) ผลการศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิตมี 7

* Received 25 June 2021; Revised 4 August 2021; Accepted 29 September 2021

องค์ประกอบ คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาทักษะชีวิต การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย การพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ และการจัดการความรู้ 3) ผลการประเมินองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: องค์ประกอบ, การเรียนรู้ตลอดชีวิต, นักศึกษาระดับปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

The objectives of this research article were 1) study the level of opinions towards lifelong learning among Ramkhamhaeng University undergraduates; 2) to study the factors of lifelong learning; and 3) to assess the factors of lifelong learning. Using is a quantitative research model there are three methods of conducting research: This is the first part studying the level of opinions towards lifelong learning using questionnaires with the sample group was the undergraduates at Ramkhamhaeng University consisted of 400 people by finding the frequency, percentage, mean and standard deviation. Part two for the study factors of lifelong learning, used the statistics is Factor Analysis and Part 3 assessment of the factors of lifelong learning by the assessor were 7 instructors in charge of the course who have academic positions at Ramkhamhaeng University from the selection according to the faculty in the original royal decree system By the Dean of the Faculty 1) Law 2) Business Administration 3) Humanities 4) Education Science 5) Science 6) Political Science and 7) Economics. Used to Assessment From find the frequency, percentage, mean and standard deviation. The findings of this research revealed that: 1) the Undergraduates at Ramkhamhaeng University have opinions towards lifelong learning overall and in each aspect is at a high level sort by learning to know, learning to be, learning to live together and learning to do 2) The results of the study of factors of lifelong learning consisted of 7 factors including viz self-directed learning, life skills development, learning skills development, coexistence in a multicultural society, self-development and learning exchange, action learning and knowledge

management 3) The results of the assessment of factors of lifelong learning found that the suitability of factors of lifelong learning overall are at a high level

Keywords: factors, lifelong learning, undergraduate students, Ramkhamhaeng University

บทนำ

ปัจจุบันเป็นโลกของการเปลี่ยนแปลง หรือที่เรียกว่า Disruption ทำให้แรงงานต้องปรับตัวตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี ส่งผลต่อการจ้างแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป หลายองค์กรกำลังต้องการบุคลากรที่มีความรู้ และทักษะแบบใหม่ที่ตรงตามความต้องการเด็กจบใหม่จบมาแล้วจึงไม่มีงานทำ ต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหการว่างงาน นั่นคือการให้ความสำคัญกับการปรับตัวเพื่อเข้าสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และพัฒนาทักษะเดิมที่มีอยู่ให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน (ณัฐนันท์ อมรานันท์ ศักดิ์, 2562) ดังนั้น ทักษะที่นักศึกษาากำลังพัฒนาอยู่ในวันนี้ อาจจะไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในวันข้างหน้าจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการพัฒนาและยกระดับความสามารถของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ลินดา วัชรเสถียรพงศ์, 2562) ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2560 - 2564 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีระบบเศรษฐกิจที่มีโครงสร้างที่เข้มแข็งและเป็นกรอบในการดำเนินการพัฒนาประเทศในทุกภาคส่วน นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, 2559)

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ของสถาบันการศึกษาทุกระดับยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นแบบท่องจำเพื่อนำไปสอบให้ผ่าน มากกว่าการสอนให้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และการคิดวิพากษ์ ทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์ต่อชีวิต (สุบิน ไชยยะ และคณะ, 2558) ซึ่งผลจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งระดับชาติและนานาชาติที่ผ่านมา สะท้อนว่าเด็กไทยไม่สามารถนำทักษะการคิดวิเคราะห์ และความรู้ที่เรียนในห้องเรียนไปปรับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากขาดการคิดเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์ การผลิตกำลังคนจึงต้องตอบโจทย์ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) จากข่าวในหนังสือพิมพ์ นายแพทย์ อดุม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง “แนวทางการปฏิรูปการศึกษาสู่การพัฒนาประเทศ” ดังนี้คือ การปฏิรูปการศึกษาต้องตอบโจทย์ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายประเทศ 4.0 ซึ่งการศึกษาทุกระดับต้อง

เปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตร จากข้อมูล ของธนาคารโลกแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2573 นักศึกษาที่เรียนจบจะตกงาน 72% การทำงานถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์หรือหุ่นยนต์เอไอ ในส่วนของประเทศไทยถูกแทนที่ด้วย เอไอประมาณ 50% และประเทศยุโรป 80% ต่อไปความรู้ อาจไม่ใช่เรื่องที่สำคัญที่สุดความรู้ อาจล้ำสมัยได้ สิ่งสำคัญ คือ ต้องสร้างทักษะและสมรรถนะให้กับนักศึกษา ให้สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมหันมาเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ยุคใหม่ (มติชนออนไลน์, 2561) นายแพทย์ อุดม คชินทร กล่าวต่อว่า นักศึกษาจบใหม่อาจจะตกงาน เพราะมีบางอาชีพที่ถูกแทนที่ด้วย เครื่องมือ หุ่นยนต์ จึงต้องเตรียมความพร้อมสู่อาชีพให้กับนักศึกษา บริษัทจำนวนมากรับสมัคร พนักงานโดยไม่คำนึงถึงใบปริญญา ถ้าระบบการเรียนการสอนยังเหมือนเดิมไม่ตอบโจทย์ จะไม่มีนักศึกษาเข้ามาเรียนในสหรัฐอเมริกา มีมหาวิทยาลัย ทั้งหมด 4,400 แห่งปิดตัวไปแล้ว 500 - 600 แห่ง และในอีก 10 ปี ข้างหน้ามหาวิทยาลัยจะปิดลงอีก 50% เพราะนักศึกษาหันมาเรียน ออนไลน์มากขึ้น และเข้ามหาวิทยาลัยลดลง ขณะที่ประเทศไทยก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ปัจจุบันนี้เด็กปี 1 ทุกมหาวิทยาลัยลดลง 70% ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ต้องเปลี่ยนแปลง การเรียนในห้องเรียนต้องลดลง การเรียนที่สำคัญที่สุด คือ การเรียนจากการทำงาน จากประสบการณ์จริง อาจารย์จึงต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอน (Teacher) มาเป็นผู้อำนวยการ เรียนรู้ (Facilitator) โดยเน้นให้ผู้เรียนหาวิธีเรียนรู้ด้วยตนเอง ทางสถาบันอุดมศึกษาควรปรับ การเรียนการสอน เพื่อให้ตอบโจทย์ ‘ประเทศคุณภาพบัณฑิต’ (มติชนออนไลน์, 2561)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “องค์ประกอบ การเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง” เนื่องจาก นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนในมหาวิทยาลัยเพียงอย่างเดียว เมื่อจบการศึกษาไปแล้วอาจจะไม่ตรงตามความต้องการในยุคของแรงงานปัจจุบัน เนื่องจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันอุดมศึกษาแบบตลาดวิชา จึงไม่ได้บังคับให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีต้องเข้าชั้นเรียน จึงเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นของแต่ละบุคคล ผลจากการสำรวจจะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนมากไม่เข้าชั้นเรียน และเข้ารับฟังคำบรรยายที่อาจารย์สอนเป็นบางครั้ง จะเข้าฟังการบรรยายเฉพาะวันที่สะดวกมาเรียน หรือเป็นวิชาที่คิดว่ายากมากเป็นพิเศษโดยที่ไม่สามารถอ่านเองได้ เช่น วิชาสถิติ วิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น เป็นการเรียนที่ผสมผสานกันระหว่างการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ (ภาควิชาการศึกษาต่อเนื่องและอาชีวศึกษา, 2563) ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยยึดหลักที่ว่า “การศึกษาสร้างคนและคนสร้างชาติ” เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปรับตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็น การเรียนรู้แบบอิสระ โดยไม่มีการบังคับให้เรียนรู้ แต่ต้องบังคับตนเองให้เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเอาตัวรอดได้ ด้วยการพึ่งพาตนเองและแก้ไขปัญหาได้ในทุก

สถานการณ์ ทั้งนี้การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวเอง หรือปรับทักษะในการทำงานของตนเองให้ดีขึ้น การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในด้านการวางแผนพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรของสถาบัน และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติต่างประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2564)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. เพื่อประเมินองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดและวิธีดำเนินการค้นคว้างานวิจัยเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนกลาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ภาคปกติ จำนวนทั้งสิ้น 96,433 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป ของ Taro Yamane (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2554) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5% กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ทำการแบ่งนักศึกษาออกเป็นคณะต่าง ๆ ตามสัดส่วน 10 คณะ ได้แก่ 1) คณะนิติศาสตร์ จำนวน 84 คน 2) คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 70 คน 3) คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 53 คน 4) คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 37 คน 5) คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 8 คน 6) คณะรัฐศาสตร์ จำนวน 113 คน 7) คณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 3 คน 8) คณะสื่อสารมวลชน จำนวน 25 คน 9) คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 4 คน และ 10) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 3 คน จากนั้นทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 2 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยรามคำแหงจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 400 ชุด แล้วใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ของค่า สังเกตด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบร่วมกัน (Common Factor Analysis) แล้วทำการหมุนแกนองค์ประกอบแบบหมุนฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการแวนแมกซ์ และสร้างองค์ประกอบ ได้องค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต 3) ด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ 4) ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย 5) ด้านการพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) ด้านการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ 7) ด้านการจัดการความรู้

ส่วนที่ 3 เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ได้จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Factor Analysis ผู้ประเมิน คือ อาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 7 ท่าน มีคุณสมบัติ คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีตำแหน่งวิชาการ มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงาน 3 ปี ซึ่งได้มาจากการเลือกตามคณะในระบอบพระราชกฤษฎีกาเดิม โดยคุณสมบัติของคณะ ได้แก่ 1) คณะนิติศาสตร์ 2) คณะบริหารธุรกิจ 3) คณะมนุษยศาสตร์ 4) คณะศึกษาศาสตร์ 5) คณะวิทยาศาสตร์ 6) คณะรัฐศาสตร์ และ 7) คณะเศรษฐศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ ได้แก่ คือ แบบประเมินองค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สกัดจาก Factor Analysis มีลักษณะประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเอง โดยจัดส่งหนังสือชี้แจงประสานงานขอเข้าพบอาจารย์ผู้ให้ประเมิน และเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมิน นำแบบประเมินที่เก็บรวบรวมมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแต่ละฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี คณะ/สาขาวิชาที่ศึกษา และวิธีการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 57.80 มีอายุมากกว่า 24 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 ศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และศึกษาคณะรัฐศาสตร์ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 มีวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 331 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และเรียนรู้ด้วยตนเองสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ Course Online จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10 Google จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 และ Facebook จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 เรียนรู้โดยการเข้าชั้นเรียนจำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยรวมทั้ง 4 ด้าน

การเรียนรู้ตลอดชีวิต	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการเรียนรู้เพื่อรู้	4.13	0.69	มาก
2. ด้านการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้	4.05	0.71	มาก
3. ด้านการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน	4.07	0.71	มาก
4. ด้านการเรียนรู้เพื่อชีวิต	4.07	0.68	มาก
ภาพรวม	4.08	0.62	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงคะแนนจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้เพื่อรู้ ($\bar{x} = 4.13$) ด้านการเรียนรู้เพื่อชีวิต ($\bar{x} = 4.07$) ด้านการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน ($\bar{x} = 4.07$) และด้านการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้ ($\bar{x} = 4.05$)

2. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำนวน 400 ชุด ข้อคำถามจำนวน 40 ตัวแปร ดำเนินการตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

แบบสอบถาม	จำนวนข้อ คำถาม (ตัวแปร)	KMO	Bartlett's Test of Sphericity		
			Approx. Chi-square	df	Sig.
การเรียนรู้ตลอดชีวิตของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง	40	.927	9773.231	780	0.000

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่า KMO (Kaiser - Meyer - Olkin Measure of Sampling Adequacy) ซึ่งมีค่าเท่ากับ .927 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่า 9773.231 แสดงถึงความเหมาะสมของข้อมูล นั่นคือ ข้อมูลเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตารางที่ 3 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Component	Initial Eigenvalues			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	15.655	39.139	39.139	4.928	12.319	12.319
2	1.718	4.295	43.434	4.305	10.763	23.082
3	1.693	4.233	47.666	3.400	8.499	31.581
4	1.481	3.702	51.368	3.282	8.205	39.786
5	1.310	3.276	54.644	3.259	8.147	47.933
6	1.253	3.132	57.776	2.812	7.031	54.964
7	1.171	2.928	60.704	2.296	5.740	60.704

จากตารางที่ 3 ผู้วิจัยได้สกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเทคนิคย่อยวิธีแกนหลัก (Principal Axis Factoring: PAF) และทำการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการแวนริแมกซ์ (Varimax Method) ได้ 7 องค์ประกอบ แสดงค่าสถิติความเหมาะสมของตัวแปรอยู่ที่ 60.704% พบว่า 7 องค์ประกอบแรกเท่านั้นที่มีค่า Eigenvalues มากกว่า 1 มี Cumulative% เป็นการแสดงความแปรปรวนเป็นร้อยละสะสม (% of variance) Cumulative% ขององค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ เท่ากับ 60.704 คือ องค์ประกอบที่ 1 - 7 สามารถอธิบายค่าผันแปรของตัวแปรทั้ง 40 ตัว ได้ 60.704 %

การจัดค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปร ภายหลังการหมุนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการแวนริแมกซ์ (Varimax Method) พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบโดยจัดองค์ประกอบคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดบนองค์ประกอบนั้น มีค่าเกิน 0.5 ใช้เกณฑ์การพิจารณาเฉพาะตัวแปรที่ร่วมกัน ซึ่งวัดค่าความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบแล้วกำหนดชื่อองค์ประกอบโดยมีผู้วิจัย ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความหมายเพื่อความสอดคล้องกันจะได้ทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วยตัวแปรทั้งสิ้น 36 ตัวแปร ดังภาพ

Rotated Component Matrix ^a								
ข้อ	องค์ประกอบ ที่							
	คำถาม	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 15	.671	.267	.020	.221	.260	-.037	.127	1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง
ข้อ 8	.668	.114	.215	.204	.079	.146	.043	
ข้อ 6	.658	.124	.018	.123	.191	.241	.119	
ข้อ 7	.621	.116	.202	.268	.159	.159	.067	
ข้อ 16	.609	.189	.068	.239	.238	-.097	.287	
ข้อ 5	.594	.132	.149	-.036	.118	.331	.234	
ข้อ 4	.575	.185	.373	.031	.162	.073	.270	
ข้อ 9	.539	.204	.283	.216	-.037	.187	.006	2. การพัฒนาทักษะชีวิต
ข้อ 14	.500	.229	.155	.303	.277	.267	.015	
ข้อ 38	.222	.661	-.130	.088	.024	.346	.170	
ข้อ 39	.243	.631	-.107	.188	.160	.097	.188	
ข้อ 37	.190	.582	.085	.124	.215	.406	.140	
ข้อ 40	.175	.542	.189	.136	.292	-.039	.068	
ข้อ 22	.119	.525	.336	.453	-.045	.049	.119	
ข้อ 33	.136	.524	.255	.141	.323	.134	.168	3.การพัฒนาทักษะการเรียนรู้
ข้อ 32	.168	.500	.353	.213	.130	.146	.063	
ข้อ 21	.098	.500	.417	.339	.046	.098	.160	
ข้อ 36	.213	.500	.216	.039	.409	.263	.027	
ข้อ 2	.229	.027	.737	.040	.182	.092	.160	4. การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีวัฒนธรรม
ข้อ 1	.083	.058	.728	.108	.220	.095	.076	
ข้อ 3	.411	.246	.544	-.008	.135	.202	.154	
ข้อ 28	.195	.183	.043	.699	.261	.182	.168	5. การพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ข้อ 29	.216	.209	.118	.654	.185	.179	.219	
ข้อ 30	.279	.150	.033	.650	.066	.100	.122	
ข้อ 27	.142	.080	.080	.540	.501	.143	.124	
ข้อ 26	.150	.113	.092	.262	.714	.186	.154	
ข้อ 25	.299	.158	.169	.226	.658	.166	.091	
ข้อ 35	.223	.378	.282	-.037	.570	.189	.161	
ข้อ 34	.201	.423	.327	.065	.528	.119	.152	6. การเรียนรู้จาก การฝึกปฏิบัติ
ข้อ 11	.156	.162	.130	.129	.153	.773	.218	
ข้อ 12	.151	.163	.142	.190	.188	.769	.147	
ข้อ 13	.327	.188	.161	.261	.236	.600	-.037	7. การจัดการความรู้
ข้อ 18	.141	.108	.071	.185	.120	.187	.767	
ข้อ 19	.241	.255	.327	.176	.211	.172	.616	
ข้อ 17	.447	.242	.082	.176	.283	.066	.550	
ข้อ 20	.165	.309	.401	.202	.029	.079	.530	

ภาพที่ 2 องค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การนำสิ่งที่เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต 2) การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา 3) การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้จากบุคคลอื่นแล้วนำมาปรับใช้กับตนเอง 4) การเลือกวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ 5) การฝึกปฏิบัติเพื่อได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การใช้เวลาว่างในการเรียนรู้จากการฟัง การอ่าน และการดู 7) การศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ 8) การเรียนรู้จากการลองผิดลองถูกเพื่อสร้างความรู้ขึ้นใหม่ 9) การนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ

2. การพัฒนาทักษะชีวิต มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ 2) การจัดการกับปัญหาในการดำเนินชีวิต 3) การใช้ความรู้ความสามารถให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น 6) การเข้าใจตนเองถึงศักยภาพ ความถนัดและความสนใจ 7) การให้ความสำคัญในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง 8) การเรียนรู้ที่จะปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้ 9) การเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเอง

3. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การค้นคว้าหาความรู้ให้ทันยุคสมัยอยู่เสมอ 2) ไม่มีผู้ใดแก่เกินไปสำหรับการเรียนรู้ 3) ความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา

4. การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) ทักษะการสื่อสารและการอยู่ร่วมกัน 2) การเรียนรู้ในความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) การทำกิจกรรมร่วมกันเกิดทักษะการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน 4) การทำงานร่วมกับผู้อื่นและเพื่อนต่างชาติ

5. การพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวัฒนธรรมต่างชาติ 2) การเรียนรู้ความหลากหลายของวัฒนธรรม ประเพณี 3) การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล 4) การเลือกแนวทางการพัฒนาตนเองตามศักยภาพและความสนใจ

6. การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การนำความรู้ที่เรียนมาไปฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ 2) การฝึกปฏิบัติทำให้เข้าใจในสิ่งที่เรียนมากขึ้น 3) การนำประสบการณ์มาประยุกต์เป็นความรู้ใหม่

7. การจัดการความรู้ มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นโดยการจัดทำสื่อผ่านช่องทางต่าง ๆ 2) การนำสิ่งที่เรียนมาฝึกปฏิบัติอยู่บ่อยครั้งให้เกิดทักษะความชำนาญ 3) การนำความรู้มาใช้แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ 4) การให้ความสนใจในการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ การคิด และทักษะอื่น ๆ เพิ่มเติม

3. ผลการประเมินองค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ใน

ระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 6 ด้าน โดยเรียงคะแนนจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.52$) ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x} = 4.48$) และด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.48$) นอกจากนี้ยังพบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของภาพรวมองค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าภาพรวมองค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง องค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย-รามคำแหง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการเรียนรู้เพื่อรู้ ด้านการเรียนรู้เพื่อชีวิต ด้านการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน และด้านการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้ จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของนักศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้น การเรียนรู้เพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้ จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาเก่งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ในขณะที่เดียวกันการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิตก็พัฒนาให้นักศึกษามีความเข้าใจยอมรับวิถีการดำรงชีวิต ความเชื่อ และแนวคิดที่แตกต่างกัน เพิ่มทักษะและความสามารถในการปรับตัว สามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นพลเมืองโลกที่มีประสิทธิภาพ จากการวิจัยครั้งนี้กล่าวได้ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาไม่เพียงแค่วิทยาลัยเรียน สื่อออนไลน์เท่านั้นแต่กิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเป็นการเรียนรู้ทั้งสิ้น แม้กระทั่งเรื่องบางเรื่องหรือบางสิ่งบางอย่างไม่สามารถเรียนรู้ได้แค่ในห้องเรียนเท่านั้น ต้องพัฒนาตนเองด้วยการค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพราะความรู้ไม่แน่นก็ล่าสมัยลงย่อมมีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาเสมอ จึงกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและการดำรงชีวิต นอกจากนี้แล้วควรส่งเสริมทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งในขณะนี้ทักษะการอ่านกำลังอยู่ในระดับต่ำมาก เพราะนักศึกษาเลือกที่จะฟังและดูมากกว่าการอ่านและการคิด ดังนั้นควรที่จะสนับสนุนด้านการอ่านให้มากขึ้นเพื่อนำไปสู่การคิด และการนำสิ่งที่เรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับมาอย่างถูกต้องบูรณาการเพื่อปรับใช้กับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน นักศึกษาสามารถออกแบบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และการมองเห็นเส้นทางอาชีพของตนเอง

2. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิตมี 7 องค์ประกอบ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วย Factor Analysis คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการพัฒนา

ทักษะชีวิต ด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย ด้านการพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ และด้านการจัดการความรู้จะเห็นได้ว่า นักศึกษานั้นมีการพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่รวมอยู่ในตนเอง เริ่มจากการเข้าใจตนเองถึงศักยภาพ ความถนัดและความสนใจของตนเอง การใช้ความรู้ความสามารถให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น สิ่งสำคัญก็คือการให้ความสำคัญในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเอง เพราะเมื่อนักศึกษาจบการศึกษาไปแล้ว ต้องปรับตัวเองให้เข้าสู่การใช้ชีวิตในการประกอบอาชีพ ให้เป็นผู้ยืดหยุ่นในการทำงานโดยมีความเข้าใจในสภาพของการทำงาน และสามารถจัดการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นมหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงต้องเสริมสร้างให้นักศึกษามีทักษะชีวิตเพื่อสามารถใช้ชีวิตให้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้การเสริมสร้างให้นักศึกษาเรียนรู้ที่จะทำงานกับผู้อื่น 80% มีความเก่งในตนเอง 20% และที่สำคัญต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ในทุกสถานการณ์ เป็นการฝึกฝนให้นักศึกษาสามารถใช้ทักษะความรู้ และส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เหตุผล การสื่อสารที่ชัดเจน การทำงานเป็นขั้นตอน นอกจากนี้แล้วการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศก็มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ในการปรับเนื้อหาการเรียนการสอนให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะปัจจุบันสถานการณ์ของโควิด -19 ที่ทุกคนต่างก็ทำงานอยู่บ้านโดยใช้เครื่องมือสารสนเทศต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การที่ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ทำการวิจัยได้ค้นคว้าสิ่งใหม่ เป็นการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ให้เป็นคนนักคิด นักทำ และนักเรียนรู้ เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการประกอบอาชีพในอนาคต ทำให้สามารถเรียนรู้วิธีการคิดนอกกรอบและนำไปสู่การพัฒนาทักษะของตนเอง เช่นเดียวกับแนวคิดของ ศุภชัยภักดิ์ หลักเมือง ที่กล่าวว่า ปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารปริมาณความรู้มีมากขึ้น การเรียนการสอนด้วยวิธีการเดิม เช่น การบรรยาย และการท่องจำอาจไม่เพียงพอที่จะเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นักศึกษาควรสำรวจความสนใจของตนเอง แล้วศึกษาหาความรู้เพื่อตอบสนองความต้องการที่จะเรียนรู้ (ศุภชัยภักดิ์ หลักเมือง, 2564)

3. ผลการประเมินองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 6 ด้าน โดยเรียงคะแนนจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย ด้านการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ ด้านการจัดการความรู้ ด้านการพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถอธิบายได้ว่า การที่อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาจเป็นเพราะ มีความสอดคล้องกันสามารถนำไปใช้กับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้โดยมองเห็นว่า การส่งเสริมให้นักศึกษา

เป็นผู้เรียนรู้ที่จะฝึกปฏิบัติมากขึ้นและจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้มากขึ้น เนื่องจากการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย ทักษะที่ขาดคือ ทักษะการปฏิบัติจริงจะส่งผลกระทบต่อเมื่อนักศึกษาเข้าสู่การประกอบอาชีพ เพราะการเรียนรู้ที่ดี คือ การเรียนรู้ที่ได้ลงมือกระทำ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้โดยนำประสบการณ์ที่เคยผ่านมาจากการลองผิดลองถูกที่กลั่นกรองมาแล้วว่าเป็นองค์ความรู้ที่ถูกต้อง สามารถประยุกต์เป็นความรู้ใหม่ได้ นอกจากนี้แล้วการเสริมสร้างให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดทักษะเกิดการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน เป็นการปรับปรุงตัวเองให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมการทำงาน การเรียน การเที่ยว และสังคมที่มีความหลากหลายในวัฒนธรรมประเพณีได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้การสอดแทรกเนื้อหาผ่านไปในบทเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล พร้อมทั้งมีทัศนคติที่จะพัฒนาตนเองไปในทาง Growth Mindset อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จะเห็นได้ว่าจากองค์ประกอบการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้นสามารถชี้ให้เห็นได้ว่า การเรียนรู้ของนักศึกษานั้นไม่สามารถเรียนรู้ได้ในระยะเวลาสั้น ๆ จึงต้องใช้การเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพโดยการสร้างแรงบันดาลใจ (Passion) ให้กับตนเองและสนุกกับสิ่งที่ทำ ผลของการกระทำก็จะออกมาดี เพื่อนำตนเองไปสู่ท่ามกลางคนเก่ง ซึ่งคล้ายกับแนวคิดของ University of South Australia ที่ว่า การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้นั้นเป็นการเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติเป็นฐาน (Practice-Based Learning) อาจารย์ควรจัดให้มีการเรียนการสอนแบบเสมือนจริง โดยจัดให้นักศึกษาได้มีการตอบสนอง หรือการสาธิต โดยนำความรู้มาเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (University of South Australia, 2018) นอกจากนี้ อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงยังให้ข้อคิดที่ว่า “อย่าให้วันที่จบการศึกษาเป็นวันสุดท้ายของการเรียนรู้แต่ขอให้เป็นการเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่ไม่มีวันสิ้นสุด” โดยเริ่มจากการหาสิ่งที่ตนสนใจจริง ๆ จากนั้นหาข้อมูลเชิงลึกไปเรื่อย ๆ และรวบรวมความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้พบเครือข่ายและเรื่องที่มีความคล้ายกันจนเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหัวใจเป้าหมายของการเรียนรู้ เพื่อให้ นักศึกษามีความสามารถทางด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติควบคู่กัน แต่การพัฒนาให้นักศึกษามีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การวิพากษ์วิจารณ์เป็นการเพิ่มทักษะให้กับนักศึกษา ให้มีความรู้มั่นคงถาวรอยู่ในตัวของนักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองโดยที่ไม่มีผู้คอยชี้แนะ เป็นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อความมั่นคงในอาชีพการงานและการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัย ต้องเตรียมคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะคุณลักษณะและความสามารถในการปรับตัวต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ก้าวทันโลก ยุคสมัย และสถานการณ์ปัจจุบันต่าง ๆ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการ

พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตของศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้จาก 7 องค์ประกอบจากแนวทางที่อาจารย์ประเมินและจากความคิดเห็นของนักศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษามีวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างเรียนรู้ด้วยตนเองจาก การฟัง การอ่าน และการดู จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ 2) ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต ควรส่งเสริมให้นักศึกษามีแนวคิดและแนวปฏิบัติใหม่ ๆ ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้พบปะแลกเปลี่ยน สันทนาการระหว่างกันเรียนรู้การแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยีให้เป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต 3) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยควรปรับเนื้อหาการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยมากขึ้น และมีเครื่องมือการศึกษาให้อำนวยความสะดวกต่อการ ค้นคว้าหาความรู้ ควรส่งเสริมการฝึกอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือส่งเข้าร่วมกิจกรรม ภายนอก เช่น แข่งขันตอบปัญหาทางวิชาการ การประชุมสัมมนาวิชาการต่าง ๆ การทดสอบ ความชำนาญ กิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อให้นักศึกษาสนใจที่จะค้นคว้าหา ความรู้เพิ่มเติม 4) การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย มหาวิทยาลัยควรส่งเสริม ทักษะการสื่อสาร และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น สอดแทรกทัศนคติการใช้ชีวิตให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นใน สังคมและวัฒนธรรมหลากหลาย ปลูกฝังคุณลักษณะการเคารพผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อนองและสิ่งแวดล้อม 5) การพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักศึกษาควรได้รับการ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวัฒนธรรมต่างชาติ มีการจัดกิจกรรมเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ ถ่ายทอดความรู้ เพื่อเรียนรู้ความหลากหลาย จัดกิจกรรมในห้องเรียนเพื่อให้เกิดแนวคิด “เพื่อน ช่วยเพื่อน” 6) ด้านการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึก ปฏิบัติในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์โดยตรง ควรจัดการ เรียนการสอนแบบ Active Learning ที่เป็นการเรียนรู้ตามสถานการณ์จริง และกระตุ้นให้ นักศึกษาได้มีการคิดวิเคราะห์ ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น 7) ด้านการจัดการความรู้ ควรส่งเสริมให้ นักศึกษาได้ ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นโดยการจัดทำสื่อผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การสรุป ความรู้ผ่าน Facebook, Line, Twitter, YouTube และทางสื่อออนไลน์ทุกชนิด เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนันท์ อมรานันท์ศักดิ์. (2562). ปรับบทบาทรัฐ เปลี่ยนภูมิทัศน์ ‘การเรียนรู้ตลอดชีวิต. เรียกใช้เมื่อ 29 กรกฎาคม 2564 จาก <https://tdri.or.th/2019/05/live-long-learning-policy/>
- ภาควิชาการศึกษาต่อเนื่องและอาชีวศึกษา. (2563). แหล่งเรียนรู้ในรามฯ ที่ช่วยสนับสนุนการ เรียนรู้ด้วยตนเอง. เรียกใช้เมื่อ 9 พฤศจิกายน 2563 จาก https://sites.google.com/site/rucovered/learning_ru

- มติชนออนไลน์. (2561). เวิลด์แบงก์ชี้ปี 73 บัณฑิตตกงานพุ่ง 72 % ชี้ 'เอไอ' มาแทน ม.ในอเมริกาปิดตัวแล้ว 600 แห่ง. เรียกใช้เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2564 จาก https://www.matichon.co.th/education/news_112_6294
- ลินดา วัชรเสถียรพงศ์. (2562). Lifelong Learning ใช้ต่อกับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุค Disruption. เรียกใช้เมื่อ 31 สิงหาคม 2563 จาก <https://www.ftpi.or.th/2019/31376>
- ศุภชัย ภูธร หล้าเมือง. (2564). การบูรณาการการศึกษาและการเรียนรู้ในวิถีชีวิต. เรียกใช้เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2564
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). เรียกใช้เมื่อ 28 กรกฎาคม 2564 จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). สภาวะการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก ปี 2557. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สำนักงานสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติต่างประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2564). เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยโดยย่อ. เรียกใช้เมื่อ 3 เมษายน 2564 จาก http://www.oasc.ru.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=245&Itemid=134
- สุบิน ไชยยะ และคณะ. (2558). ทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัย: กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 21(3), 149-171.
- สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยหลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- University of South Australia. (2018). Practice_based learning. Retrieved May 17, 2020, from <http://w3.unisa.edu.au/academicdevelopment/engagement/>